

Ledenorgaan
van de Nederlandse Vereniging
voor Maatschappelijk werk
'HUMANITAS'

No. 4, 12de jaargang, oktober '62

Redactie:
C. M. Swiebel en drs. H. Knorringa
Mevr. Ch. A. Ottow-Loen (secr.)

Administratieadres: J. W. Brouwers-
straat 16, Amsterdam-Z., postgiro
582000, telefoon 712051

VAN MENS TOT MENS

Humanitas aanvaard als gezinsvoogdij-instelling

Eindelijk is dan de kogel door de kerk!

Vanaf 1956 heeft Humanitas pogingen gedaan om, behalve in Amsterdam, Utrecht en Rotterdam, ook in een aantal andere plaatsen tot de opbouw van gezinsvoogdijwerk te komen. Dat kan evenwel niet, zonder daartoe door de minister van Justitie te zijn aanvaard. En al die tijd bleef die ministeriële goedkeuring uit. Meermalen hebben wij, ook in de kolommen van dit blad, van ons misnoegen daarover doen blijken.

Het was een vreemde zaak. Terwijl reeds een drietal onze afdelingen in 1956 wél voor dit werk door de minister waren aanvaard, kwam er tot ieders grote verrassing voor een aantal — zich intussen eveneens voor dit werk bereid-verklarende afdelingen — een onverklaarde officiële werkstop. Van jaar op jaar hebben wij in de vaste overtuiging geleefd, dat die werkstop spoedig zou worden opgeheven. Het was toch al te gek, dat onze vereniging de toegang tot een vitaal stuk kinderbeschermingswerk, dat moeilijk van de andere Humanitas-werkzaamheden kan worden losgedacht, van overheidswege was ontzegd. Het is en blijft een onverteerbaar brok, dat zulks, nota bene z e s j a r e n lang, heeft kunnen gebeuren. En dat nog wel, terwijl er overal in den lande een aanhoudend tekort aan gezinsvoogden (-essen) bleek te bestaan en — dat was bekend — onze vereniging over een potentieel aan goede gezinsvoogdij-medewerk(st)ers de beschikking had. Principieel en praktisch was het afzijdig houden van Humanitas een onhoudbare zaak.

En nu is die aanvaarding er dan eindelijk. Nog niet voor alle plaatsen, maar dat is een zuiver praktische aangelegenheid. Behalve in de arrondissementen Amsterdam, Rotterdam en Utrecht zal thans het gezinsvoogdijwerk door Humanitas ook in de arrondissementen Leeuwarden, Groningen, 's-Gravenhage en Dordrecht kunnen worden uit-

NA ZES JAAR...

gevoerd. Binnenkort zullen daar de arrondissementen Arnhem, Zutphen, Haarlem en Alkmaar nog bijkomen.

Hiermee is dan wederom een stuk worsteling van onze vereniging voor de haar toekomstige plaats in de Nederlandse samenleving tot een goed einde gekomen. Ach, de klok kan immers niet worden teruggezet. De integratie van Humanitas in de samenleving is een zekere zaak. Haar eigen plaats wordt meer en meer herkend en ook erkend. Wij feliciteren de betrokken afdelingen en gewesten, die als nieuwe uitvoeringsorganen voor gezinsvoogdij en vrij patronage aan de reeds bestaande zijn toegevoegd, met de ministeriële aanvaarding van hun bereidverklaring voor dit werk. Wij wensen hun sterkte en voorspoed toe bij de aanpak van deze belangrijke taak.

Tien jaar humanistisch Kinderhuis Ellinchem

Tien jaar geleden, op 27 september 1952, ving de stichting Kindertehuizen van Humanitas zijn werkzaamheden aan, met de opening van het humanistisch Kindertehuis 'Ellinchem' te Ellecom.

De opening van het kindertehuis betekende een verrijking van de mogelijkheden voor het maatschappelijk werk, dat de Vereniging Humanitas zich had voorgenoemen ook op het gebied van de kindbescherming te verrichten.

De behoefte aan een eigen humanistisch kindertehuis ontstond, toen de minister van Justitie de Vereniging Humanitas in 1952 goedkeurde en aanvaardde als een vereniging, die voogdijen over minderjarigen mocht aanvaarden.

De Vereniging Humanitas stelde zich voor de kinderen, waarover zij de voogdij zou verkrijgen, zoveel mogelijk in geschikte pleeggezinnen te plaatsen, daarbij uitgaand van de gedachte, dat het natuurlijk opvoedingsmilieu voor elk kind het gezin is.

Echter, waar zouden de kinderen geplaatst moeten worden, alvorens een geschikt pleeggezin gevonden zou zijn en waarheen met die kinderen waarvan de plaatsing in een pleeggezin zou mislukken.

Toen de behoefte aan een eigen doorgangshuis en selectiecentrum voor gezinsverpleging eenmaal vaststond werden er plannen gemaakt, die hun concrete uitwerking vonden in de aankoop van een groot voormalig familiehotel in het kleine dorp Ellecom, gelegen in één van de mooiste streken van ons land. De oudere lezers kennen nog wel de faam van de Midachter Allee met zijn huizenhoge beuken.

Met een minimum aan financiële middelen werd het pand in gereedheid gebracht voor zijn nieuwe taak.

Praktische inlichtingen

Alvorens u meer te vertellen over de doelstelling van het werk op Ellinchem en de belangrijkste problemen die we daarbij in de afgelopen 10 jaar ontmoetten, is het wellicht goed u eerst enige praktische inlichtingen te verstrekken.

Het tehuis kan 38 kinderen opnemen van 0-21 jaar, jongens zowel als meisjes. De opname capaciteit kon in dit jaar vergroot worden door de opening van een klein tehuis in Ellecom, geschikt voor de opname van nog een 13 kinderen, zodat de totale capaciteit thans 51 kinderen is.

Het jongste kind dat thans verzorgd wordt is 2½ jaar, de oudste 17 jaar.

De kinderen zijn verdeeld over 4 groepen, elk groot 12 à 13 kinderen.

Elke groep heeft zijn eigen woon- en slaapkamers en leidt ook zoveel mogelijk zijn eigen bestaan.

In de afgelopen 10 jaar verbleven ca. 250 kinderen op 'Ellinchem'; de gemiddelde verblijfsduur was 1½ jaar.

De kinderen worden geplaatst door Raden voor de Kinderbescherming, Kinderrechters en Voogdijverenigingen. Hieruit kunt u afleiden dat de meeste van onze kinderen uit gezinnen komen waar de onderlinge verhoudingen vaak veel te wensen overlaten en situaties zijn ontstaan, die voor kinderen zeer belastend zijn en hun ontwikkeling ernstig bedreigen. Hun gedrag vertoont dan ook vaak alle verschijnselen daarvan. Om te voorkomen dat het kindertehuis een inrichtingssfeer zou gaan ademen, wordt het beleid zoveel mogelijk afgestemd op de mogelijkheden en grenzen van het gewone gezin. De opgave, mogelijk te maken wat in het gewone gezin ook kan,

bevordert de zo broodnodige individualisering en tevens de oriëntatie op de gemeenschap, door het bevorderen van deelname aan het clubwerk en schoolleven in de omgeving.

Zoals u zult begrijpen is het niet voldoende te trachten de kinderen een zo gezellig en prettig mogelijk tijdelijk thuis aan te bieden. De periode van de plaatsing moet ook zo productief mogelijk gemaakt worden.

Doelstelling

Dit brengt ons bij de doelstelling van 'Ellinchem'. In de aanvang deelde ik u reeds mede dat het een doorgangshuis en selectiecentrum voor gezinsverpleging is.

De term 'doorgangshuis' houdt in dat de kinderen *tijdelijk* op Ellinchem verblijven. Vanuit 'Ellinchem' kan dus plaatsing in een pleeggezin, of in een ander tehuis geschieden, terwijl ook de terugkeer naar het ouderlijk huis uiteraard mogelijk is.

De periode op 'Ellinchem' is er één van heroriëntatie op de toekomst, een nieuwe toekomst, vaak los van het ouderlijk milieu. Het behoeft wel geen toelichting dat deze heroriëntatie vele kinderen uitzonderlijk moeilijk valt en dat ze daarbij hulp van maatschappelijk werkers, soms de psychiater en de leiding van het thuis niet kunnen ontberen.

Het kind in een ontspannen sfeer de werkelijkheid helpen aanvaarden en samen zoeken naar een nieuwe toekomst, is wel de belangrijkste opgave waarvoor de medewerkers in een tehuis staan.

Deze opgave doet een beroep op onze mogelijkheid ons solidair met het kind te voelen. Het verworven wantrouwen kan zich slechts op deze basis omzetten in hernieuwd vertrouwen in de volwassene en zonder dit vertrouwen kan geen hulp effectief geboden worden, noch opvoeding zich voltrekken.

In de term 'selectiecentrum' komt tot uitdrukking de eis, kennis te verkrijgen van de persoonlijkheidsstructuur van het kind, omdat deze de toekomstmogelijkheden van het kind mede bepaalt. Dit geschiedt door observatie in de groep, door regelmatig contact met de aan 'Ellinchem' verbonden psychiater en door het eventueel instellen van een psychologisch onderzoek.

Wikkend en wegend wordt aldus getracht een nieuw perspectief met en voor het kind te ontwikkelen.

Beste kansen voor het kind

Over de term 'gezinsverpleging' kan ik kort zijn. Uiteraard wordt altijd weer de vraag gesteld: is dit kind geschikt voor een pleeggezin? Niet elk kind komt voor een gezinsplaatsing in aanmerking. Er zijn kinderen die te grote gedragsmoeilijkheden geven en er zijn er die nog een dermate sterke band met de eigen ouders hebben, dat zij een dergelijke plaatsing niet kunnen aanvaarden.

Het gaat er uiteindelijk om het kind daar te plaatsen waar het de beste kansen krijgt. Daarbij moet dan een keuze gedaan worden binnen de beperkte ter beschikking staande mogelijkheden van pleeggezinnen en internaten. Bij een jubileum past een terugblik op de jaren die gingen, de problemen die er waren en het perspectief van de toekomst.

Mag ik enige problemen de revue laten passeren?

Financiën

Het zal u niet verwonderen dat de financiële positie van de

stichting één der moeilijkste problemen is geweest. Van de 10 jaren die Ellinchem bestaat is het er 9 noodlijdend geweest. Dank zij de voortdurende aanpassing van de verpleegprijzen aan het steeds stijgende kostenpeil door het Ministerie van Justitie en de offervaardigheid van velen, die het werk van de Stichting een goed hart toedragen konden de tekorten voortdurend op het nippertje worden gedekt.

Een nieuwe financiële regeling, door het Rijk getroffen, geeft voor de toekomst een betere financiële basis, mits de kinderbescherming, zo ook onze stichting, op de daadwerkelijke sympathie in eigen kring kan blijven rekenen.

In de afgelopen twee jaar heeft de stichting een bescheiden uitbreidingsplan gerealiseerd door de opening van een dépendance voor 13 kinderen.

Thans is begonnen aan de restauratie van het hoofdgebouw. Met al deze plannen is een bedrag gemoeid van f 280.000,—. De Rijksoverheid draagt een belangrijk deel van dit bedrag bij. Ook van particuliere zijde werden, als resultaat van een financiële actie, grote giften ontvangen. Zonder anderen tekort te doen, meen ik met erkentelijkheid te mogen memoreren een gift van f 50.000,— van het Nationaal Comité voor Kinderpostzegels.

Personeel

Een groot probleem was en is het onvoldoende personeelsaanbod, dat overigens in alle inrichtingen een grote rol speelt. De verzorgende beroepen oefenen op de arbeidsmarkt bepaald geen grote aantrekkingskracht uit.

Inmiddels zijn de perspectieven voor het beroep van orthopedagoog aanzienlijk verbeterd, nu een — in vele inrichtingen ingevoerde — 5 daagse werkweek en een nieuwe salarisschaal de achterstand, vergeleken bij andere beroepen, grotendeels heeft opgeheven.

Wellicht dat hierdoor in de toekomst ook het personeelsvraagstuk zijn scherpe kanten zal gaan verliezen en er vooral een ruimer aanbod van mannen zal optreden.

Balans

Maken we de balans na 10 jaar op, dan kan gesteld worden dat de basis, waarop verder gebouwd kan worden, is gelegd. De stichting beschikt straks over twee goed geoutilleerde panden, geschikt voor de verzorging van 51 kinderen. De financiële positie kon worden genormaliseerd. Salariering en werktijden van het personeel konden aan de normale daaraan te stellen eisen worden aangepast. Met officiële kinderbeschermingsorganen en met de Rijksoverheid kon een verhouding van wederzijds vertrouwen worden opgebouwd.

In het decennium dat thans aanvangt zal gestreefd dienen te worden naar een zodanige uitbreiding van het werk van de Stichting, dat aan de toenemende behoefte aan gedifferentieerde tehuisruimte kan worden tegemoet gekomen. Bovendien echter zal gestreefd dienen te worden naar verdieping der werkmethoden, waarbij het ruimer inschakelen van deskundigen bovenaan het verlanglijstje staat.

Al met al is er dus reden om verheugd te zijn over dit kleine stukje kinderbeschermingswerk, dat zijn bestaansrecht in de afgelopen 10 jaar heeft kunnen bewijzen.

Nochtans zou ik mij voor kunnen stellen dat u zich de vraag stelt of het nu werkelijk nodig was om 10 jaar geleden, naast

de ca 300 reeds bestaande tehuizen van allerlei levensbeschouwing en godsdienstige gezindte nu ook nog een humanistisch tehuis te openen.

Nu is er voor deze oprichting reeds een praktisch argument te noemen, dat voldoende is. Ik moge u er namelijk aan herinneren dat de Vereniging Humanitas, bij zijn goedkeuring als voogdijvereniging, behoefte gevoelde aan een eigen tehuis. De samenwerking en de communicatie met een eigen tehuis is veel gemakkelijker, minder formeel en kan ook nauwer zijn dan met een niet eigen tehuis. De voordelen daarvan zijn dan ook wel gebleken.

Nochtans is uiteraard deze praktische reden niet doorslaggevend geweest. Doorslaggevend was de stelling dat men de kinderen die aan Humanitas werden en worden toevertrouwd wenst te verzorgen en op te voeden in een eigen sfeer en tegemoet wenst te treden op basis van de humanistische levensbeschouwing.

Opvoeding

Bij opvoeding komt onmiddellijk de vraag aan de orde, waartoe men opvoedt. Het opvoedingsdoel nu wordt bepaald door het antwoord op de vraag wat men van het menszijn denkt. Geen enkele menselijke activiteit staat wellicht in een zo nauwe relatie met de levensbeschouwing, als juist opvoeding. De vraag komt dan op hoe op Ellinchem getracht wordt een eigen, humanistische sfeer tot gelding te brengen.

De humanist zal in de opvoeding niet kunnen uitgaan van een door God in de openbaringen gegeven waarheid, waar het kind met zijn hulp naar toe dient te groeien.

De humanist gaat er vanuit dat het menselijk leven een volstrekt autonoom gebeuren is, waaraan de mens zelf zin kan geven. En ook kan trachten te geven omdat het tot zijn mogelijkheden behoort te leren, te ontdekken en te begrijpen, met hoofd en hart wat van waarde en onwaarde is. Zo kan de levende mens op grond van zijn in aanleg gegeven waardebesef aan eigen gewetensvorming werken.

In de opvoeding betekent dit dat we vanuit het kind met het kind bezig moeten zijn en het als het ware moeten begeleiden en niet op het kind zelf vooruit moeten lopen. Het kind moet geholpen worden aan zijn eigen ontwikkeling te werken en niet geperst worden in de ontwikkeling die de volwassene al voor hem heeft uitgestippeld.

Opvoeden is geruime tijd een van bovenaf reguleren geweest van wat wel en niet mag, van wat goed of kwaad is.

Persoonlijkheidsontwikkeling en gewetensvorming vereisen echter experimenteren met het leven zelf en met de mogelijkheden en de grenzen die medemens en gemeenschap bieden en stellen.

Bij deze ontwikkelingsgang zal de jonge mens vallen, opstaan en ervaringen opdoen.

Het is de taak van de opvoeder het kind te stimuleren, het te helpen lering te trekken uit zijn ervaringen en zijn selectief vermogen te oefenen en te scherpen, opdat het op basis van eigen verworven inzicht tot oordeelvorming weet te komen.

Uiteraard is hiermede nog maar heel weinig gezegd over opvoeding en met name de opvoeding van het kind dat vaak met bijzondere problemen in een tehuis verblijft.

Maar de sfeer waarin zich het werk voltrekt is hiermede wel geschetst, nl. ruimte scheppen voor- en hulp bieden bij de ontplooiing van eigen mogelijkheden, en derhalve van eigen mens zijn.

Het humanistische kinderbeschermingswerk is een klein steentje uit een groot mozaïek. Een mozaïek dat gevormd wordt door organisaties van velerlei kleur, die als gemeenschappelijk doel hebben de zorg en hulpverlening aan het bedreigde kind. Ik moge u allen opwekken, het werk van de gehele Nederlandse kinderbescherming uw warme belangstelling te geven.

H. J. Beuke

Buitenlandse belangstelling

Onze sectie gezinsverzorging van de afdeling Haarlem kreeg in mei jl. bezoek van mevrouw Moriyama.

Mevrouw Moriyama, die een belangrijke positie op het ministerie van Arbeid in Japan bekleedt, kreeg van de International Labor Organization een beurs toegewezen om in verschillende landen van Europa de gezinsverzorging te bestuderen, met het doel deze in haar land op een hoger peil te brengen. Zij is in haar functie verantwoordelijk voor de opheffing van de positie van de vrouw en voor de verbetering der levensomstandigheden van het arbeidersgezin.

Het bezoek om haar iets van onze gezinsverzorging te laten zien, kwam van het departement van Maatschappelijk Werk en werd door ons als een hele eer beschouwd. Het is prettig te weten, dat ons werk bij dit Ministerie de moeite van het bekijken waard gevonden wordt.

Uit praktische overwegingen was er van tevoren een schema gemaakt (men moet zich ervan bewust zijn wát voor een buitenlander van belang kan zijn). Dit schema bevatte o.a. een klein overzicht van de administratie, die uit de hulpverlening voortvloeit. Hierbij kwamen aan de orde de loonadministratie, de subsidievoorschriften en de soorten van hulpverlening binnen onze sectie.

De beide leidsters die, zoals bekend is, een zeer belangrijk aandeel in de uitvoering van deze tak van maatschappelijk werk hebben, waren dadelijk bereid hun medewerking te geven. Zij verzochten enkele, bij hun afdeling behorende, gezinnen onze gast te willen ontvangen, zodat deze een indruk zou kunnen krijgen van de gevallen waarin wij hulp verlenen. Geen enkel gezin maakte bezwaar tegen dit bezoek, hetgeen ons het prettige gevoel gaf dat men vertrouwen in ons stelde. Even dreigde ons dagschema in de war te lopen. Toen wij onze gast vertelden dat de Koningin die dag de stad zou bezoeken, vond ze dit zo'n evenement, dat er voor ons niets anders opzat dan een huisbezoek te laten vervallen om haar in de gelegenheid te stellen een glimp van onze vorstin op te vangen.

Tijdens koffie- en theedrinken, lunch en avondmaaltijd vertelden wij over de verschillende takken van maatschappelijk werk, die onze vereniging ter hand genomen heeft, hoe Humanitas georganiseerd is en over onze levensbeschouwing, die toch steeds ons denken en handelen beïnvloedt. Vooral dit laatste bleek een belangrijk discussiepunt te zijn.

Onze bezoeker toonde zich zeer geïnteresseerd in het beleid dat onze sectie voert. Vrijwillige krachten kent men in Japan niet in de sector gezinsverzorging. Er zijn daar van staatswege een aantal bureaus (70) in de industrie centra geopend, waar de aanvragen om gezinshulp binnenkomen en waar de krachten zich komen melden. Op deze bureaus adviseert men de cliënten en wordt de retributie vastgesteld. Sinds 1960 zijn er 250 opgeleide krachten.

De opleiding duurt een maand, waarna een diploma wordt uitgereikt.

Naast deze opgeleide krachten zijn er vele vrouwen tussen de 30 en 50 jaar, die in de gezinshulpsector een beschermd bestaan vinden. Dat men zich vanuit zijn levensbeschouwelijke achtergrond in het maatschappelijk werk begeeft, al of niet gesalarieerd, komt in Japan niet voor. Er is daar, zoals bekend, één godsdienst, die weliswaar zijn grote kracht aan het verliezen is, maar die toch nooit van enige invloed op het maatschappelijk werk is geweest.

In de landen die mevrouw Moriyama bezocht (Engeland, Zweden en Denemarken) speelde de levensbeschouwing geen rol in de gezinsverzorging. Het zuilenstelsel zoals dat bij ons is — en dat niet alleen in het maatschappelijk werk wordt doorge-

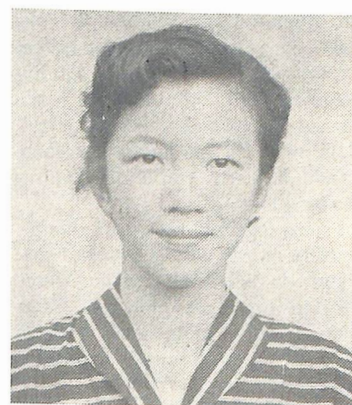
voerd — zag zij als een verspillings van kracht en geld. Over haar mening, dat wij een verdraagzaam volk zouden zijn, omdat er in ons land zoveel verenigingen zijn met verschillende godsdiensten of levensbeschouwing, mag ieder het zijne denken (de subsidieonthouding van de Geleense gemeenteraad en nog enkele andere voor de buitenkerkelijken discriminerende zaken, behoren tot de 'vuile was', die men maar liever 'binnenskamers' houden moet).

Aan het houden van bijscholingscursussen, personeelsbijeenkomsten, e.d. is men in Japan nog niet toe. Dit is begrijpelijk, als men weet, dat gezinshulp er is ontstaan uit de praktische overweging het arbeidsverzuim tot het minimale te beperken. Men is dus op zuiver zakelijke basis aan gezinshulp begonnen. Waarschijnlijk gebruikt men daarom in Japan de titel 'home-help' (gezinshulpster), in plaats van 'homemaker' (gezinshulpster). De hulpverlening is meestal van korte duur en staat steeds in dienst van de continuïteit van het arbeidsproces waarin de echtgenoot is opgenomen.

Uit de vragen van onze gast bleek dat wij, ondanks de zuilenkwestie en misschien wel dankzij het particulier initiatief, stukken verder zijn dan in Japan. Aan de andere kant zullen vele bestuursleden het benijdenswaardig vinden om gezinsverzorging te kunnen uitvoeren zonder subsidieproblemen en met een salariering van de werkers op een menswaardiger peil dan bij ons het geval is.

Tijdens de avondmaaltijd werd het programma voor de avond besproken. Wij hadden beslag kunnen leggen op de pedagogische film 'De paraplu', die 's avonds voor onze gezinsverzorgsters en -hulpsters gedraaid zou worden. Omdat we wisten welke problemen er aan de orde zouden komen, was het mogelijk onze gast van tevoren enigermate in te leiden.

De enthousiaste discussies tussen aanwezigen en discussieleider konden moeilijk onmiddellijk in het Engels vertaald worden. Toch heeft mevrouw Moriyama begrepen waarom het hier ging, dat bleek uit een gesprek na afloop. Zij zag de positieve waarde van het onderlinge personeelscontact en het belang van een goede relatie tussen bestuur en werkers. Ook vond zij het zeer nuttig om door middel van zo'n film problemen aan de orde te stellen, die in het dagelijks leven zo gemakkelijk over het hoofd kunnen worden gezien. Haar mening, dat een vrijwillige medewerkster van zo'n avond ook nog wel

Onze gast (Foto boven)
Administratie gezinsverzorging
Haarlem (Foto rechts).

wat kon leren, getuigde van een goed inzicht in de problematiek, waarmee een vereniging als de onze zich zal moeten bezig houden.

Mevrouw Moriyama heeft op het ministerie van Maatschappelijk Werk laten weten dat zij prettig bij ons ontvangen is. Zij vroeg of het mogelijk was om, tijdens de week die haar nog in Nederland restte, nog eens contact met ons op te nemen.

Tweede bezoek

Dit is gebeurd. Bij dit tweede bezoek spraken wij over het gezinsleven in ons land. Gezinsverzorging bestuderen in een ander land kan niet gedacht worden zonder het gezinsleven in dat land. Met andere woorden: hoe regelt men het 'bedrijf' dat huishouden heet? Vragen zoals: 'heeft de man ook een taak in het huishouden', 'wie houdt de portemonnaie', 'speelt oma een rol mee in het huishouden (tot de Amerikaanse bezetting deelde vaders moeder de lakens uit in een Japans gezin)', 'hoelang zijn de kinderen overdag op school en kunnen ze overblijven in speciaal voor dat doel ingerichte gelegenheden', moesten beantwoord worden. Vragen, die sinds de emancipatie van de Japanse vrouw belangrijk zijn, omdat deze emancipatie zo snel verlopen is, dat men er niet altijd raad mee weet.

De snelle industrialisatie maakte, dat de vrouw een plaats in het productieproces kreeg, maar de schoonmoeders, die van hun matriarchale zetels waren gedrongen, moesten weer binnengehaald worden, zonder dat ze hun oude macht terugkregen. Een in eeuwenoude traditie gewortelde relatie werd verbroken en moest in een snel tempo worden herzien.

Dit is slechts één probleem uit vele.

Mevrouw Moriyama hoopt met het bestuderen van de gezinsverzorging in Europa haar land van dienst te kunnen zijn; misschien hebben wij een kleine bijdrage hiertoe geleverd.

Dat onze gast een prettige indruk van onze sectie heeft gehad, bleek uit een telefoongesprek met een ambtenares van het ministerie van Maatschappelijk Werk. De opgetogen verhalen van onze bezoeker hadden deze nieuwsgierig gemaakt naar ons programma. Aan het verzoek van deze ambtenares om zelf ook eens te mogen komen en aan de vraag om nog eens een buitenlandse gast te willen ontvangen, zullen wij graag gehoor geven.

Wij hopen dan ook weer te mogen rekenen op allen die dit bezoek hebben helpen doen slagen.

M. v. d. Sleen—De Vries

(Secretaresse van de sectie gezinsverzorging Haarlem)

Resultaat actie 'Flip'

Flip is achter de rug, althans wat betreft de activiteit naar buiten. Intern moet administratief nog het een en ander verwerkt worden.

Het resultaat van de actie vindt u hieronder in een droge opsomming van enkele cijfers en feiten, zo ongeveer de inspanning en moeite weergevende om de actie nog enig aanzicht te geven.

Zoals bekend waren er beschikbaar 200.000 loten van f 0,50 en 100.000 loten van f 1,— per lot. Van deze aantallen werden in totaal in consignatie gegeven aan afdelingen, gewesten en professionele wederverkopers resp. 156.106 en 80.750. Verkocht werden hiervan resp. 117.921 en 31.959 loten.

Door totaal 83 afdelingen en gewesten werd verkocht:

99.798 loten van f 0,50 en 13.521 loten van f 1,—: opbrengst totaal f 63.420,—;

Door 480 professionele wederverkopers werden verkocht: 15.561 loten van f 0,50 en 15.347 loten van f 1,—: opbrengst totaal f 22.627,50;

Bovendien losse loten verkoop Centraal Bureau resp.: 3562 loten van f 0,50 en 3091 loten van f 1,—: opbrengst totaal f 4872,—.

Uitgedrukt in percentages hebben de afdelingen en gewesten het belangrijkste deel van de lotenverkoop voor hun rekening genomen nl. 73,7 pct., daartegenover de professionele wederverkopers 26,3 pct.

De bekendmaking van het prijsbepalend lotnummer (32.23.75) vond plaats door middel van het verspreiden van ruim 20.000 trekkingslijsten. Opmerkelijk is, dat prijswinnaars zich uit alle delen van het land melden, zelfs uit Zw-Vlaanderen en Zd-Limburg.

Bij het bekendmaken van deze gegevens past tevens een woord van hartelijke dank aan allen die aan de actie hebben meegewerkt en die door hun inspanning en volhouden het nodige hebben bijgedragen, zo dat het gemelde resultaat kon worden bereikt. Speciaal een woord van dank aan die afdelingen, die in verhouding met het ledental toch nog kans zagen een mooi verkoopresultaat te behalen.

In het volgende nummer zullen uitvoeriger gegevens worden bekendgemaakt.

D. G. de Ruyter

Mensen zonder rem?

De uitdrukking: alle mensen zijn naakt geboren, horen we nog wel eens als men daarmee wil aanduiden dat, in wat voor rang of stand iemand ook meent te verkeren, of welke hoge positie hij of zij in de maatschappij ook heeft veroverd, de herkomst gelijk is aan die van alle andere mensen. Deze uitdrukking heeft een positieve en een negatieve kant. Positief in die zin dat, hoewel de mens a.h.w. met niets begint hij later toch tot ongekende, hetzij culturele, hetzij maatschappelijke hoogte kan stijgen. In negatieve zin heeft de uitdrukking iets denigrerends: 'wat zou het tot welke hoogte men gestegen is, het geluk of de voorspoed heeft hem zover gebracht.'

Hoe het ook zij, het spreekt wel vanzelf dat, hoe gunstiger de voorwaarden voor iemands ontwikkeling geschapen zijn, des te groter de kans is van zijn slagen. Voor een jongen, die is opgevoed in een evenwichtige omgeving, waar vader en moeder hem de nodige vrijheid hebben verleend — zonder deze vrijheid te laten verworden tot losbandigheid — en die bovendien een goede en gezonde constitutie geniet, worden deze kansen uiteraard gunstig geschapen. Ook hier weer zien we echter vele uitzonderingen, die de regel bevestigen. Hoe vaak slaan we de handen niet in elkaar, wanneer ons wordt verteld dat iemand, voor wie alle voorwaarden voor een slagen aanwezig waren, is gederailleerd en hoe vaak vervallen we eveneens in verbazing wanneer we horen, dat iemand, voor wie die voorwaarden niet, of in veel mindere mate, aanwezig waren en die overigens ook in zijn jeugd nimmer uitblonk, een prachtige carrière maakte.

In strijd met fatsoen en wet

Helaas liggen de voorwaarden voor een derailement in het leven vaak in een ongelukkige jeugd. Het feit dat het merendeel van hen, die een misdrijf pleegden, beneden hun 10de jaar de moederliefde in een of andere vorm moesten ontberen, spreekt hier wel zeer duidelijke taal. Zoals er in het geestelijk leven van ieder mens factoren aanwezig zijn die tot zijn gezonde ontplooiing leiden, zo zijn er ook factoren die hem

kunnen verleiden tot daden, die in strijd met het fatsoen en, erger nog, in strijd met de wet zijn. De psychiatrie wijst verder uit, dat een aantal mensen, die voortdurend in conflict met de wet komen, voor hun daden niet aansprakelijk kunnen worden gesteld, omdat zij aan psychische defecten lijden. In het orgaan van het Humanistisch Verbond 'Mens en Wereld' hebben een paar psychiaters daar enige tijd geleden uitvoerig aandacht aan besteed. Zij hebben o.a. aangeduid, dat het aantal van deze psychisch gestoorde relatief vrij klein is, maar dat de ernst van de misdrijven, die zij plegen, bij het publiek begrijpelijk grote onrust verwekt.

Moederliefde draagt er dus veel toe bij ons gelukkig te maken en om ons later te behoeden voor daden, die de maatschappij niet neemt. Veel mensen worden voor het derailement behoed, omdat zij een dermate gevoel voor fatsoen hebben, dat hun verder leven hun als een verschrikking zou voorkomen als

dat fatsoen werd verkracht. Deze personen komen trouwens zeer dicht bij die grote schare, die geen misdrijf plegen uit gewetensoverwegingen. Zij zouden niet rustig verder leven, indien dat geweten op een of andere wijze in discrediet werd gebracht.

Er zijn echter bepaalde dingen, die mensen het 'misdadigerspad' doen betreden. Zo zijn er voorbeelden van misdadigheid, waarvan de oorsprong niet bij de delinquent ligt, maar in de omstandigheden, waarin deze geplaatst wordt. Wij kennen allen de voorbeelden uit de oorlog, toen de nood voor de Nederlanders zo hoog steeg, dat diefstal enz. tot een gewoontefait werd. In het boek 'Zoon van Amerika' beleeft de hoofdpersoon, een negerjongen, 's morgens een huiselijk tafereel, waarin niets op een komende catastrofe wijst. Maar nog in de daarop volgende nacht vermoordt hij een blank meisje, niet uit moordzucht, maar omdat hij als chauffeur van een blanke in een zeer moeilij-

Rechtspositieregeling voor gezinsverzorgsters en -helpsters

Het hoofdbestuur van 'Humanitas' heeft de rechtspositieregeling voor gezinsverzorgsters en -helpsters per 1 oktober a.s. geldig verklaard!

Aan deze simpele mededeling gaat een zeer lange termijn van voorbereiding vooraf. Over een eerste — aarzelende — poging werd reeds in een jaarverslag van 10 jaar geleden gerept.

Hoe het ook zij: thans ligt de regeling in een aantrekkelijke vorm voor ons. Eén dezer dagen ontvangen alle verzorgsters en de

daarvoor in aanmerking komende helpsters via hun bestuur een exemplaar van deze regeling.

Het is goed dat, na de algemene regeling in Humanitas, nu ook voor de gezinsverzorgsters en -helpsters een regeling tot stand is gekomen.

De beste wens echter, die we bij het tot stand komen van een dergelijke regeling kunnen uitspreken is: 'we hopen dat er zeer weinig situaties zullen zijn, waarin het gebruik ervan echt nodig is!'

J. T.

ke positie wordt geplaatst tegenover zijn werkgever's dochter, die zich bewusteloos heeft gedronken. Huiveringwekkend is de wijze, waarop de neger zich van het lijk van het meisje ontdoet en de jacht van de bevolking op hem, uiteindelijk leidend tot zijn arrestatie en executie.

Maar meesterlijk vertelt Wright in het boek, hoe diep iemand kan vallen, wanneer de omstandigheden hem in een situatie brengen, die niet alleen paniek veroorzaakt, maar ook een serie oorzaak-en-gevolg-daden doet ontstaan.

Jeugd.

Nu zou het van oppervlakkigheid getuigen door te menen, dat alleen de omstandigheden de ontspoorde er toe verleiden of drijven een misdrijf te plegen. Want menig ouderpaar dat zijn kinderen een degelijke opvoeding gaf, vroeg zich later vertwijfeld af hoe zij tot bepaalde ontsporingen kwamen. Een reactie op vroeger met geweld onderdrukte bravourezucht? Misschien, in ieder geval is het een feit, dat de misdadigheid onder de jeugd van welgestelde ouders, vooral in Amerika, toeneemt. Over de oorzaak hiervan zijn vele theorieën ontwikkeld; vooral mag niet vergeten worden dat ook hier het ontbreken van ouderliefde, of genoegzame belangstelling, zeker tot een van die oorzaken behoorden. U merkt het reeds: ik ben verzeild geraakt in het vraagstuk van de jeugdcriminaliteit, wat haast een hoofdstuk apart is. Ook de criminaliteit onder de ouderen heeft zich de laatste jaren meer dan vroeger verbreid onder mensen, die in onze maatschappelijke samenleving een vooraanstaande plaats of een vertrouwenspositie innamen. Vanzelfsprekend namen de justitiële autoriteiten hun dat zeer kwalijk; immers met hun wangedrag werd onze samenleving ernstig ondermijnd en dat feit wordt vaak verdisconteerd in de straffen.

Rem

We mogen wel aannemen, dat een deel van hen, die een misdrijf pleegden, dit deden uit zucht naar genot, hebzucht en uit andere drijfveren, die vaak diep in de menselijke ziel zijn verborgen. Hun fatsoensmoraal werd vergeten en hun geweten op de achtergrond gedrukt, kortom de rem, die — gelukkig — het overgrote deel der mensheid voor uitslijden behoedt, ontbrak. Het is vaak de vraag waarom die rem ontbrak; in ieder geval was de delinquent niet in staat daar op het kritieke ogenblik gebruik van te maken.

De personen, die zich opofferen om de jaarlijkse reclasseringscollecte te doen slagen en zich, gewapend met een bus, op weg begeven, moeten nogal eens de opmerking horen: dan moeten ze maar

beter oppassen. Toegevend, dat de nuances ietwat anders liggen, waag ik het te veronderstellen dat, wanneer men bij u komt collecteren voor een nuttige instelling als het Koningin Wilhelmina-fonds, u deze niet zult weigeren met de opmerking dat u niet geeft omdat de kans, dat u kanker zult krijgen, vrij klein is.

Misschien vindt u dit een wrang grapje, maar de menselijkheid zou in dat geval wel zeer ver te zoeken zijn. Immers, we geven toch niet alleen aan het Koningin Wilhelminafond, omdat we zelf de kans hebben een ziekte als kanker te krijgen, maar we geven aan dat fonds, omdat we de ziekte als een algemene volksziekte zien, die leed brengt in vele gezinnen, en omdat wij, door mee te helpen dat leed te bestrijden, ook meehelpen onze gemeenschap groot nadeel en veel droefenis te besparen. Ligt de kwestie van de reclassering eigenlijk niet net zo? Natuurlijk kan de opmerking van: dan moeten ze maar beter oppassen, een smoesje zijn van: ziezo, daar heb ik me gemakkelijk van afgemaakt. Maar ik ben er van overtuigd, dat meerderen, die zo spreken, het ook menen. Het is niet bepaald humaan zo te spreken.

Hen, die niet van een humanistisch standpunt uitgaan, zou ik willen herinneren aan de gelijkenis van de farizeeër en de tollenaar. Want wie de hiervoor gesignaleerde opmerking plaatst, wanneer hem de collectebus voor de reclassering voor wordt gehouden wil daarmee feitelijk zeggen: wat ben ik blij, dat ik die rem bezit, die mij van het misdadigerspad afhoudt en wat kan het mij schelen, dat zij, voor wie gecollecteerd wordt, die rem niet bezitten. En dat vind ik een gevaarlijke hovaardij, mede omdat ik in het voorafgaande heb trachten aan te tonen, dat de omstandigheden ons allen in een moeilijke positie kunnen plaatsen.

Dienst aan de gemeenschap

Er worden tegenwoordig veel voorwaardelijke veroordelingen uitgesproken en dat wijst er toch wel op, dat de justitiële autoriteiten in de voorwaardelijke straffen een belangrijk middel zien om de delinquent van recidive af te houden. Laten we niet vergeten, dat een voorwaardelijk veroordeelde of voorwaardelijk in vrijheid gestelde in onze samenleving een verdoolde is, wanneer er geen reclasseringsinstelling achter hem staat om hem, in de komende moeilijke tijd die er voor hem aanbreekt, terzijde te staan en van advies te dienen. En verdoolden in onze samenleving rond laten lopen zonder hun de behulpzame hand toe te steken zou zeker niet in het belang van die samenleving zijn.

P. J. N.

(een belangstellend lid)

OPERATIE

DIT

KIND

In een van onze noordelijke provincies woont een kind. De gezondheid van dit kind is in gevaar. De doktoren achten een spoedoperatie noodzakelijk, die alleen nog maar in Amerika wordt uitgevoerd.

Voor de ouders van dit kind vormen de kosten voor overtocht, ziekenhuis en operatie samen een reusachtige berg, waar zij niet overheen kunnen. Zij hebben zich tot ons gewend, omdat zij Humanitas — dat uit leden bestaat — vertrouwen.

Humanitas heeft nog nooit vergeefs een beroep op haar leden gedaan. Ook nu weten wij, dat er velen zullen zijn, die willen helpen om dit kind zoveel mogelijk de kans te geven gewoon gezond te worden.

Bent u één van die velen? Dan zien wij graag elk bedrag dat u af wilt staan tegemoet onder

Postgiro 58.20.00

t.n.v. Centraal Bureau Humanitas, Amsterdam,

onder vermelding van

OPERATIE

DIT

KIND

Het oor te luisteren...

In verschillende afdelingen zijn nieuwe maatschappelijk werk(st)ers aangesteld, in *Den Haag* de heer Joh. Mulder (kand. m.w.), in *Leeuwarden* mevr. B. Bearda-Leyns, in *Rotterdam* mej. S. N. Groeneveld (kand. m.w.), en in *Sneek*, de heer K. Bos.

Toch is er, evenals overal elders, nog een groot tekort aan maatschappelijk werk(st)ers in onze vereniging, er zijn nog verscheidene vacatures. Wij doen dan ook een dringend beroep op onze lezers om eventuele gegadigden aan te bevelen zich tot ons Centraal Bureau te wenden.

De collecte in de afdeling *Rotterdam* heeft f 16.000,— opgebracht.

Het Hoofdbestuur heeft een commissie benoemd die, met één der landelijke staffunctionarissen als middelpunt, het HB van advies zal dienen inzake de deelname van Humanitas aan *plaatselijke telefonische hulpdiensten*.

De commissie bestaat uit: T. van Grootheest, voorzitter; mevr. drs. E. Ploeger-Schaapman; D. d'Angremond; J. Terlouw, secretaris.

In verband met de omvangrijke admi-

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Mutaties

Secretariatenlijst:

Doetinchem: W. Zoutman, Cronjéstraat 9; *Drachten*: Mevr. A. Ong-Levéé, Gauke Boelensstraat 143; *Eindhoven*: Mevr. H. L. de Lange Boom-Mulder, Griendstraat 26, Geldorp; *Emmen*: C. Lemstra, Van Drielstraat 48; *Groningen*: J. v. d. Ploeg, Snelliusstraat 36; *Loosdrecht*: Mevr. A. Salomé-van Huijzen, Accacia-laan 41, Nieuw-Loosdrecht; *Meppel*: wnd. secr. Mej. J. L. Kruissink, Prins Bernhardsingel 15; *Sneek*: H. Jonker, Willemstraat 20; *Utrecht*: H. C. v. d. Hoeven, H. Wijnmalenstraat 48; *Win-schoten*: D. Bakker, Lijsterbeslaan 32; *Zwolle*: J. van Zanten, Lortzingstraat 33; *Gewest Zuid-Holland*: J. Kuivenhoven, Franselaan 167a, Rotterdam.

nistratie, thans verbonden aan de verzending van artikelen die door Persil beschikbaar worden gesteld, is besloten de medewerking van het Centraal Bureau aan de *Persil Spaarkarten-actie* te beëindigen. Volgeplakte kaarten kunnen voortaan rechtstreeks worden gezonden aan de Nederlandse Persil Mij., N.V., Postbus 81, Amsterdam.

De minister van Maatschappelijk Werk heeft een *Tijdelijke Bijstandsregeling voor minder-validen* vastgesteld. De gemeenten voeren deze uit met Rijkssubsidie.

De regeling is speciaal gemaakt t.b.v. die gehandicapten, die meerderjarig, ongehuwd en beneden 65 jaar zijn en die in gezinsverband leven met een onderhoudsplichtige verwant.

Het zal wel bekend zijn, dat de regering plannen heeft om te komen tot een 'arbeidsongeschiktheidswet' en een 'algemene bijstandswet,' waardoor vele minder-validen op een modernere wijze dan tot dusver geholpen kunnen worden. De minister heeft voor de hierboven genoemde categorie deze ontwikkeling echter niet willen afwachten.

Het komt voor, dat Humanitas in aanraking komt met gezinnen waar een invalide in huis is. Het is van belang dat u dan weet, dat in zulk een geval heel vaak de bovengenoemde regeling van toepassing zou kunnen zijn. De tekst hiervan is bij de Staatsdrukkerij verkrijgbaar: Herdruk 27 BMZ 1-7-62. C 1 t.m. C 20.

Onder het motto 'Geven en laten Leven' wordt van 15 september tot 31 oktober een grote nationale financiële actie gevoerd, t.g.v. 11 organisaties, die werkzaam zijn op het gebied van de volksgezondheid: alle Kruisorganisaties, de Revalidatie en Nationale Geestelijke Volksgezondheid en ten slotte de organisaties ter bestrijding van Polio, Kanker, Astma, Reuma en Tuberculose. Er zullen 11 soorten loten ad f 1,— worden verkocht.

Op 9 oktober heeft de *Stichting voor Maatschappelijk Werk in de Provincie Utrecht* een provinciale dag georganiseerd met als onderwerp 'Maatschap-

pelijk Werk, Realiteit en Perspectief.' Plaats van samenkomst, Gebouw Tivoli, Utrecht.

Ook Zuid-Holland heeft een provinciale dag en wel op 25 oktober in de Dierentuin te Den Haag, door de *Stichting voor Maatschappelijk Opbouwwerk in Zuid-Holland*. Gesproken zal worden over 'De onmaatschappelijkheidsbestrijding.'

Van 29 oktober tot 3 november wordt in de *Volkshogeschool 'Overcinge'* te Havelte (Dr.) de cursus 'Wij en Ons Huis' gegeven. De moderne inrichting en bewoning van kamers en woning worden hierin door een groep architecten behandeld. Cursusprijs f 35,—; op-gaven aan Administratie 'Overcinge', Havelte (Dr.)

Nieuwe afdelingen

Dieren: Mevr. G. Hofma-Numan, Fazantlaan 45; *N. O. Veluwe*: W. Boomsluiter, Kapelstraat 20, Epe; *Slochteren*: Mevr. H. S. Kuper-Bouwman, Meenteweg 15, Schildwolde; *Veendam*: Mevr. G. Nauta-Vegter, Mr. N. F. Wilkensstr. 11; *Walcheren*: S. Hegt, Paul Krugerstraat 39, Vlissingen.

Vervallen

Middelburg en *Vlissingen* vormen nu de afdeling *Walcheren*. De afdeling *Nieuw-Buinen* is opgeheven.

Gezocht

Goed tehuis voor dame van middelbare leeftijd, in staat huishoudelijk werk te verrichten. Geestelijk heeft zij enige leiding nodig. Bij voorkeur in Noord-Holland en daar waar weinig anderen zijn.

Brieven aan het Centraal Bureau, J. W. Brouwerstraat 16, Amsterdam.

Voor een jongeman wordt gezocht een familie om eens een week-end bij door te brengen. Hij is ouderloos en verblijft in een bejaardentehuis op het platteland.

Brieven aan het Centraal Bureau J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam.